

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«لایحه موافقتنامه انتقال محکومان به حبس بین جمهوری اسلامی
ایران و جمهوری قرقیزستان»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

موافقتنامه انتقال محکومان بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری قرقیزستان در تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۳ تقدیم مجلس شد و در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۷ با اصلاحاتی به تصویب مجلس رسید. اصلاحات اعمال شده از سوی مجلس مربوط به رعایت اصول هفتادوهفتم و یکصدوبیست و پنجم قانون اساسی در خصوص ماده (۲۱) و اصل یکصدوسی و نهم در رابطه با ماده (۲۰) است. این مصوبه در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۱۷ توسط شورای محترم نگهبان مورد ارزیابی قرار گرفته و ایرادی نسبت به آن وارد شده است.

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۱۰۵

ارزیابی

شماره چاپ:

۱۱۶

شورای محترم نگهبان در خصوص این موافقتنامه این گونه ایراد داشته است: «در جزء «ت» بند «۱» ماده (۴)، عموم اقارب چون شامل اقاربی می شود که نسبت به محکوم، ولایت شرعی یا قانونی ندارند، در صورت عدم رضایت شخص ایشان، خلاف موازین شرع شناخته شد.» در خصوص این ایراد گفتنی است که ماده (۴) موافقتنامه، شروط انتقال را برشمرده است و در بند «ت» همین ماده به مواردی اشاره دارد که شخص محکوم به واسطه وضعیت جسمانی یا روانی نتواند رضایت خود را مبنی بر انتقال به کشور متبوع برای سپری نمودن ادامه مدت حبس اعلام نماید. مستند به جزء «ت» بند «۱» ماده (۴) در چنین مواردی اقارب یا نماینده قانونی وی و دولت متبوع محکوم می تواند از سوی وی اعلام رضایت نماید. همان طور که در نظر شورای محترم نگهبان به تصریح آمده است تنها مورد اول یعنی اعلام رضایت از سوی «اقارب» محل ایراد این شورا بوده است.

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۵/۶

معاونت پژوهش‌های
سیاسی - حقوقی
دفاتر: مطالعات حقوقی
مطالعات سیاسی

باید توجه داشت که در این عبارت اگر منظور از واژه «اقارب»، «اولیاء» بوده باشد این ایراد وارد نخواهد بود اما چنانچه مراد از اقارب معنایی وسیع تر از اولیا باشد، به نظر شورای نگهبان این عمومیت ایراد دارد. از آنجا که اقارب به هیچ قیدی محدود نشده است بنابراین ایراد شورای نگهبان در این خصوص صائب به نظر می رسد.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۰۴۶

با وجود این در خصوص این ایراد باید به چند نکته توجه کرد. اول اینکه مطابق بند «۴» ماده (۱)، تعیین مفهوم و دامنه «اقارب» به قوانین داخلی دولت متبوع شخص محکوم احاله شده است بنابراین این ارجاع به قوانین داخلی شاید تا حدودی بتواند رافع ایراد شورا باشد. دوم اینکه رویکرد این قبیل موافقتنامه‌ها،

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۷/۱۱

رویکردی حمایتی است و قصد دارد تا در موارد خاصی برای اشخاصی که وضعیت دشوار و بحرانی دارند و توان اعلام رضایت ندارند از شمول و عمومیت «اقارب» استفاده نماید و این صلاحیت به منظور حمایت هرچه بیشتر از ایشان به واسطه اقارب آنها، به این اقارب اعطا شده است؛ سوم اینکه باید توجه داشت در فرآیند انتقال محکومین علاوه بر رضایت محکوم (که رضایت اقارب در فرض حاضر جایگزین آن شده است)، مستند به بند «۱» ماده (۴) موافقتنامه، مقام‌ها و نهادهای داخلی به بررسی و ممیزی درخواست و اعلام رضایت به انتقال - از جمله در خصوص رضایت اقارب - مبادرت خواهند نمود و مستند به ماده (۹) مقامات صالح علی‌الاصول ابعاد مختلف رضایت به انتقال اعلام شده - از جمله در خصوص رضایت اعلام شده توسط اقارب را - ارزیابی خواهند نمود.

بنابراین از آنجا که ظاهراً موافقتنامه به دنبال گستراندن دامنه حمایت‌ها در چارچوبی مشخص بوده است از این‌رو، عمومیت واژه «اقارب» در جزء «ت» بند «۱» ماده (۴) موافقتنامه مطلوب می‌باشد.

نتیجه‌گیری

نظر به ایراد شورای محترم نگهبان در خصوص عام بودن واژه «اقارب» در جزء «ت» بند «۱» ماده (۴) موافقتنامه، در مقابل این ایراد دو راهکار وجود دارد که عبارتند از عدم تصویب معاهده یا اصرار بر مصوبه مجلس به دلیل عدم امکان تغییر در مفاد موافقتنامه و مصالح احتمالی آن.

